

Ad Philemonem

Hereticū hoi-
nem. Hereticus est q
per verba legis legem
impugnat. propriū ei
sensum astruit ex verb
legis vt prauitate mē
tis suę legis autoritate
confimet qui vitandi
sunt quia frequentius
correcti exercitiores
essent ad malum.

Proprio iudi-
cio se damnat qui et
rorem laudat et verita-
te vituperat.

Zena legisperi-
tum. Hoc dicit. si
quia pitor sit apollo
si quia huius pfectionis
erat in sinagoga.

Apollo. Epūs fuit
corinthior. q. ppter se-
ditōes cōtatā adūsu
se a plendo apstis dis-
cesserat cuz zena socio
suo ad titū cretēse epi-
scopū. Sed corinthijs
iā sedatis p epstas pau-
li mādat tito. vt pūsqz
vīat nicopolim pmit-
tat eos ita sollicitē. vt
nichil ī viatico illis de-
sit.

Ut nihil illis
desit. Ideo iubet
sumptus illis necessari-
os dari. q. dignū erat
vt q spūalia tradebāt
non illis desissent car-
nalia.

Philemoni col-
lossensi q nulla ecclē-
siastice ministracionis
pdit erat dignitate. si
vir laudabilis ī plebe
familiares litteras mit-
tit apstis p onesimo ser-
uo ei q cum dāno ei
fugerat. si ab aplo au-
dito euangelio bapti-
zatus ē cui et veniā de
pccatur apstis scribēs
a roma de carcere. Et
est intentō apli implo-
rare veniam onesimo
apd philemonē. Do-
nus talis ē. prius salu-
tat illū cum vxore et fi-
lio. deinde agit gratias
deo de bonis eorū cō-
mendans fidem et cha-
ritatē eorū. postea phi-
lemonē obsecrat cū ei
impare posset. vt one-
simo pcatz grās deo a-
gat: qui talem illum
recepit vt non fuū est

Unctus. Non dicit apostolus qd est nomē dignitatis si vnctus qd
ē nomē humilitatis. q. nō impat si orat. Est enī hic intercessio pro onesimo
Iō quę humilitatis sunt pmemorat incipiēs ab iniuria sua. vt dignitatem
epistolę suę faceret. Sicut cū peccati causa vinciri obprobriū est sic ecōtra p
xpo custodie vincula sustinere maxima gloria ē. Eo enī tpe custodiam erat

originum enumerationes. si quas de lege faci-
unt vt de abis quos alij asserunt discernendos.
alij non

z genealogias et cōtentiones et pu-
s vt quando in emendata scriptura de annis ma-
thuselem et de huiusmodi alijs contraria vel ipos-
sibilia sentire videtur.

gnas legis deuota. Sunt enim in-
sine fructu si false si non solum hec deuota.
sed et correctionem postqz bis feceris.
utiles et vane. Hereticum homi-

**nem post primam et secundam cor-
reptionem deuota.** sciens quia sub-
uersus est qui eiusmodi est: et delin-
enter peccat. vel et cum sit.

quit primo iudicio condemnatus
vt interim prouideant cretensibus buz ad
me veneris

Lum misero ad te arthemam aut
Ideo dicit quia vult eam videre causa affecta
et vt plenius confirmet in ecclesiastica disciplina
titibicum. festina ad me venire ny-

copolim. Ibi enim statui hyemare
sic erat in sinagoga si qui perfectus erat. in scri-
pturis.

zenam legisperitum et apollo sol-
si coruz que ad viaticū necessaria sunt illis. si ita
sollicitē.

licite premitte: vt nichil illis desit.
vnde autem res illis si cretēses vt et alij

Discant autem et nostri bonis ope-
si libijs si dāno mīstris si nō
ad quelibet.

ribus pcesse ad vsus necessarios:
quia iuxta parabolam arbor que non facit fru-
ctum bonum excidetur et in ignem mittetur. si p-
pter compendium simul omnes consalutatores it
gnificat.

vt non sint infructuosi. Salutant
te qui mecum sunt omnes. Salu-

facta. si non ficta.

ta eos qui nos amant in fide. Bra-
tia dei cum omnibus vobis amē.

**Epistola pauli ad Titum expli-
cit.** Argumentum in epistolam ad
philemonem incipit.

Philemoni fa-
miliares lras facit pro
onesimo seruo eius: scribens ei ab
vibe roma de carcere per supscri-
ptum onesimum

Argumentuz finit. Epistola pau-
li ad philemonem incipit.

Stulus vin-

ctus christi ihesu.
si cuius etiam causa tu de-
bes misereri.
et thimotheus fra-

si fratri. si prouentu virtutum: si ministerio pte-
dicationis.

ter philemōi dilecto adiutori no-
si vxori eius vt et hec virum orat si filio
colossensium ministro vt et hic parrem exoret

stro. et apie sorori charissime et tar-
si toti familie vt et hi ozent

chippo conmilitioni nostro. et eccle-
si et ante alia salutat in hunc modum. si remis-
sio peccatorum.

si que in domo tua ē. Gratia vo-

bis et pax a deo patre nostro et do-
si memorata bonitas mouere potest ad veniam

mino ihesu christo. Gratias ago
deo meo semper memoriam tui fa-

tiens in orationibus meis audies
si ad est commendationem fidei tue et charitatis
si fidem et charitatem.

charitatem tuam et fidem quas ha-
si p opera fidei et charitatis seruit factis: si vel
omnibus sanctis.

bes in domino ihesu et in omnes
si communicans fidei nostre fides tua vel quod
alij tua communicans euident sit. vt hoc merito
agnoscatur omne bonum esse in te per christum.

sanctos: vt comunicatio fidei tue

euident fiat in agnitione omnis bo-
si hoc ideo oro. quia

ni in christo ihesu. Gaudius enim
si in corde. si in aduersis.

magnum habui. et consolationem
si que non solo virtutis habitu in corde viguit
etiam extra in opere manifestata est si hac: si in
terni affectus si quia sanctus videntia ministravit

in charitate tua: quia viscera san-
si digne illos recipientem a suis laboribus quo-
dammodo respirantes. si vel erga te

ctorum requieuerunt per te frater
si quia seruis alijs multo magis mihi. quia ad be-
ne faciendum promptus si non dico potestatem
ptra tua licita

propter quod multam fiduciam ha-
si per christum ihesum si etiam

bēs in xpo ihesu iperandi tibi qd
si tuam utilitatem si mea vel iuā

ad rem pertinet: propter charitatē
si vnde supra. sentio. ne increpaueris sed obse-
ra vt patrem: si vira et erate.

magis obsecro cum sis talis vt
si ego si propter quod magis debes moueri.

paulus tenet. nunc autem et vince?
si inquam

ihesu christi. Obsecro te pro meo
si et ideo teneris diligo si fide: si cum essem.

filio quem genui in vinculis one-
si dū infidelis si tua tollēdo.

simo. qui tibi aliquando inutilis
si si feruendo. et per me tibi. cuius est quicquid
fuit: nunc autem et mihi et tibi vt
tuus mihi seruus fecit

lis. quem remisi tibi. Tu autem il-

lum vt mea viscera suscipe filium
si vt filium vel meum in eo affectu. si va in
plurisqz car

meum charissimum. Quem ego
volueram mecum detinere: vt pro-

uit te scilicet consolante et refrigeratus est. quia bonum te per omnia inue-
nerunt.

Obsecro te. Magnum est non de humili. sed de sublimi si se incli-
nat et obsecrat.

Senex. Senī magi etatis similitudine debet obsequi.
Ut mea viscera etc. Onesimū profugū recurrētē ad diuinū auxiliū

Ideo ait paulus vin-
ctus etc. q. cui misereri
debes nō ē causa do-
loris. qd eris si immi-
sericors filius cruciaue-
ris.

Dilecto. Vel di-
ligibili sicut i greco ha-
betur. q. diligere meret

Gratias ago.
Post salutationē de
bonis grās agit pmen-
dās fidē et charitatem
q ideo pmemorat. vt
memorata bonitas mo-
neat eū ad veniam

Quā hēs in do-
the. et in om. san-
Quia enī in xpm cre-
debat et eū diligebat:
et factis credebat et eos
diligebat. et per opa fi-
dei et charitatis chri-
sto seruiebat et sanctis

Ut cōdicatio etc.
Quasi. fidem habes
et charitates in christo
et in factis. ita vt com-
municatio fidei tue cui
des fiat. vt fides tua
cōicans fidei nostre vt
q alijs ex fide tua cōi-
cas euident sit. Et h

In agnitione om-
bo. in chri. ihe. i-
ita euident sit. vt hoc
merito cognoscat om-
ne bonuz esse in te per
christum id est omnium
bonorum sufficientia.

Vel ita. Demo. sum-
tui. et gratias ago i oro-
nibus habitis de hoc.

Ut cōdicatio si. t.
Id est. operatio fidei
qua seruis christo et fa-
ctis. Euident fiat
in agnitione om-
nis bo. Quę ē In
christo ihe. Id est
cum cognitione boni
gterni. vt illud expecte-
tur in premium. Hoc
enim orat apostolus:
vt operatio eius cum
cognitione fiat bonita-
tis id est. vt tali mente
operetur. vt in futurū
inde expectet premiū
ihesum christum non
retributionem tempo-
ralium.

Viscera sancto-
rum. Id est. filij san-
ctorum charissimi vel
erga te propensius san-
ctorum affectus quie-

Ad Philemonem

cum esset in custodia apostolus paulus baptizavit videns in illo utilitatis spem quem sic commendat ut suum animum in illo significet recipi.

Forſitan. Ideo dicit, quia omnia humana dubia: et potuit alia esse causa quare sic deus disposuerit.

Maxime mihi.

Michi magistro tuo frater onelinus enim ofenso proprio domino confugit ad apostolum ad hoc ut oblitteratis peccatis utilis reuertetur in tantum ut non solum domino suo equis fieret meritis sed ipsi magistro frater. Et ne philemon quia dominus contra seruum inflaretur humiliat eum dicens fratrem et in carne quia ex uno adam omnes: et in domino per fidem.

Doc mihi imputa.

Nunc excusationem omnem conuelit cum sibi imputandum esse dicit si vel se sit vel debet aliquid.

Ita ego te fruor.

Id est gaudebo de te in regno dei si feceris quod rogo. Et quid est illud subdit. Refice visum.

Confidens de obedi.

Proponat eum sic blandiendo ut non amplius faciat quod postulat ab eo: Solet ei fieri ut quod de se videt bene sentiri meliorem se habeat.

Simul autem para.

Ut sollicitiorem eum faciat et ad obediendum promptiorem venturam se ad illum significat quia vel hoc potest eum mouere ad veniam.

Primis videtur.

Quidam veritatis calumniatores habent epistolam non esse pauli dicere ausi sunt eo quod nomen eius in titulo non habeat et longe splendidiore atque facundiore stilo quam alie res splendeat sed aut bar

nabe aut luce vel clementis vel tertulliani. Quibus in promptu nobis est respondere. Si enim ideo non est dicenda pauli quia nomine eius preterita lata non est ergo nec alicuius illorum immo nullius omnino cum nullius nomen habeat in titulo. Ideo autem nomen suum huic epistolae sicut et ceteris non preposuit quia hebreis odiosus erat quibus legis destructor videbatur. Quia ergo non eorum sed gentium erat apostolus nomen suum eis odio sum tacuit ne prescripti nominis invidia sequentis utilitate excluderet lecti onis. Sciens quoque eorum superbiam suamque humilitatem ipse demonstrans ordinis sui dignitatem noluit anteferre nominando se apostolum. Sed meritum officii sui tacens superbie ipse humilis non se apostolum nominauit ne superbi indignarentur. Vero haec epistola maiore relucet facundia quam alie sane mirandum non est cum naturale sit unicuique plus in sua

te mihi ministraret in viculis euangelij.

Sine consilio tuo nichil volui facere:

ut ne velut ex necessitate tibi operatur in nobis et velle et operari pro bona voluntate.

te bonum tuum esset sed voluntarium.

Forſitan enim ideo discessit ad horaz a te: ut in eternum illud recipias: iam non ut seruum sed

plus pro seruo charissimum fratrem.

maxime michi. Quanto autem magis tibi et in carne et in domino.

Si ergo habes me socium: suscipe illum sicut me.

Si autem aliquid tibi nocuit aut debet hoc michi imputa.

Ego paulus scripsi mea manu.

Ego reddam ut non dicas tibi quod et teipsum michi debes.

Ita fratere ego te fruor in domino: refice visum.

Simul autem para me in christo.

Confidens de obediencia tua scripsi tibi: scies quoniam et super id quod dico facies.

Simul autem et para mihi hospicium.

Nam spero per orationes vestras donari me vobis.

Salutat te epafras concaptiuus meus in christo.

quam in aliena valere lingua. Ceteras enim epistolas apostolus peregrino id est greco sermone composuit: hanc autem scripsit hebraica lingua. Cuius sensum et ordinem retinens lucas post excessum eius greco sermone composuit.

sto ihesu: marcus et aristarchus de mas et lucas adiutores mei. Gratia domini nostri ihesu christi cum spiritu vestro amen.

Epistola pauli ad philemonem explicat. Argumentum in epistola ad hebreos incipit.

In primis videndum est cur apostolus paulus in hac epistola scribenda non seruauerit morem suum: ut vel uocabulum nominis sui vel ordinis describeret dignitatem. Hec causa est quod ad eos scribens qui ex circumcissione crediderant quasi gentium apostolus et non hebreorum: scies quoque eorum superbiam suamque humilitatem ipse demonstrans meritum officii sui noluit anteferre. Nam simili modo etiam iohannes apostolus propter humilitatem in epistola sua nomen suum eadem ratione non pretulit. Hanc ergo epistolam fertur apostolus ad hebreos conscriptam hebraica lingua misisse: cuius sensum et ordinem retinens lucas euangelista post excessum beati apostoli pauli greco sermone composuit.

Argumentum finit. Epistola pauli ad hebreos incipit.

C. I.

re fidelibus factam legem ostendens reprobam ad ultimum etiam de moribus instruit presentis igitur temporis eminentiam ostendit dicens deum unigenitum suum nobis misisse et in eo nobis locutum ut auditorum mentes erigeret in fidelium quibus scribit in deorum. Ne quia multis malis que illis acciderant valde afflicti et contriti erant putarent ex hoc se inferiores esse ceteris ac miseros. Ideoque ut eos consoletur atque erigat maiori gratia prebitos in initio epistolae sue declarat quia antiquis quidem prophetae missi sunt nobis autem filius et illis serui et conserui locuti sunt nobis autem dominus. Modus tractandi. Primum proponit audienda esse verba christi conferendo eum prophetis quia in eo locutus est dominus ut in prophetis et maior est eis. Deinde commendat eum alternatim secundum utranque naturam humanam et diuinam postea comparat eum angelis et presertim multa

Non est ergo mirum si in hac tanto doctrina fulget eloquio pro pulsat ergo calumnia aduersantibus veritati nullatenus ambigendum est et hac pauli fore epistolam. In qua intendit christi eminentiam et fidei sufficientiam nec non legis insufficientiam et inutilitatem ostendere.

Paulus doctor egregius gentium apostolus ministerium suum volens honorificare iuxta quod in epistola ad romanos ait. Quod diu quidem sum apostolus gentium honorificabo ministerium meum temptans si quo modo ad emulandum prouocem carnem meam. Ecclesijs hebreorum scripsit de eminentia christi secundum utranque naturam et inutilitate legis mosaice astruens multis modis fidei huius christi absque legalibus sufficere ad iusticiam et salutem legalia vero propter passionem christi non modo non proficere verum etiam officere quorundam hebreorum suppositioem traditionem excludens: quod christum confidentes legales obseruantias tenendas putabant. Et in hunc errorem quod dam etiam qui de gentilitate venerant ad christum sua autoritate induxerunt. Ideo apostolus prouidens gentibus ne deinceps in hunc errorem hebreorum autoritate traherentur. Iudeos quoque ad emulandum prouocans quod est honor ministerii sui gratiam dei hic commendat per christum verum pontificem hoc tempo